C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.1r-53/25 Judecătoria Edineț, sediul Central
Nr.PIGD 1-24111137-03-1r-17012025 Judecător: Ghenadie Bîrsan

D E C I Z I E
În numele Legii

03 aprilie 2025 municipiul Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord,
În completul compus din:
Președintele completului, judecător Ghenadie Liulca
Judecători Ludmila Iarmaliuc, Aurelia Andronache

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal al părții vătămate minore și al părții civile minore, Zaim Victor împotriva sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 decembrie 2024, prin care:

> **Roic Mariana** *****, IDNP: *****, a.n. *****, originară din ***** și cu viza de reședință în satul *****, de naționalitate moldoveancă, cetățeană a Republicii Moldova, în relații de concubinaj, studii medii, nesupusă militar, neangajată în câmpul muncii, fără persoane la întreținere, fără antecedente penale, limba de stat o posedă, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află;

-a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzută de art.207 din Codul penal.

Termenele de judecare a cauzei:
-instanța de fond: 03 octombrie 2024 – 20 decembrie 2024,
-instanța de recurs: 17 ianuarie 2025 - 03 aprilie 2025.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de materialele cauzei, pentru expunere asupra recursului înaintat, Colegiul penal, -

C O N S T A T Ă :

Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 decembrie 2024 a fost recunoscută vinovată Roic Mariana, de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 207 Cod penal al Republicii Moldova și i s-a stabilit pedeapsa în formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani.

În conformitate cu art. 90 Cod Penal s-a dispus neexecutarea pedepsei sub formă de închisoare aplicată lui Roic Mariana dacă în termenul de probă de 2 (Doi) ani condamnata nu va săvârși o nouă infracţiune şi prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

S-a absolvit Roic Mariana de pedeapsa stabilită, în legătură cu aplicarea art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243/2021.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal al părții vătămate minore și al părții civile minore Zaim Victor.

S-a încasat de Roic Mariana în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate și al părții civile minore Zaim Victor cheltuielile privind acordarea asistenței juridice în sumă de 10 000 (zece mii) lei.

Acțiunea civilă în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral înaintată de către avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal al părții vătămate și al părții civile minore Zaim Victor, s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile într-un proces separat.

Pentru a se pronunța în sensul celor expuse, instanța de fond a constatat că, Roic Mariana la data de 18 iunie 2019, interval orar 07:48-07:49, acționând cu intenție directă şi țelul de a se stabili cu domiciliul peste hotarele ţării, urmărind scopul scoaterii ilegale a copilului din ţară şi ulterior, abandonării lui în străinătate, fără a dispune de consimțământul, exprimat în condiţiile legii, al fostului concubin şi tată al copilului - Zaim Victor Constantin (*****), astfel eludând prevederile art. 1 alin. (4) din Legea nr. 269 din 09.11.1994 cu privire la ieșirea şi intrarea în Republica Moldova (cu modificările şi completările ulterioare), potrivit căror: în

cazul în care minorul pleacă să se domicilieze în străinătate, este necesar consimțământul, exprimat prin declarație, al ambilor părinţi ale căror semnături se legalizează notarial, iar în cazul altor reprezentanți legali — consimțământul acestora, exprimat prin decizie a autorităţii tutelare, a ieşit de pe teritoriul Republicii Moldova prin PTF Chişinău- Aereport, cu direcţia de zbor CHISINAU-BUCHAREST(OTP), nr. rutei RO-202, însoțind copiii minori ***** (*****) şi ***** (*****) la trecerea frontierei de stat în continuare deplasându-se prin mijloace necunoscute organului de urmărire penală spre Republica Spaniolă pentru a domicilia în orașul Albacete, unde ulterior şi a abandonat în străinătate copilul minor ***** (*****).

Instanța de fond a concluzionat că, vinovăția inculpatei Roic Mariana a fost dovedită integral şi acțiunile acesteia le-a calificat conform prevederilor art.207 Cod penal -scoaterea ilegală a copilului din țară, pe altă cale ilegală, precum și abandonarea lui în străinătate în alte scopuri altele decât cele indicate la art. 206 Cod penal.

Sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din data de 20 decembrie 2024 a fost atacată cu recurs de către avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal al părții vătămate minore și al părții civile minore Zaim Victor fiind solicitată casarea actului judecătoresc contestat, cu emiterea unei noi soluții în aspectul laturii penale prin excluderea prevederilor art.90 Cod penal și acțiunii civile, ce urmează a fi admisă integral, în partea încasării de la Roic Mariana în beneficiul lui Zaim Victor, reprezentant legal al părții vătămate și părții civile minore ***** a prejudiciului moral (100 000,00 lei) și cheltuielilor suportate în procesul penal pentru traducerea actelor 1 020,00 lei și transport 300,00 lei, total 1 320,00 lei).

În argumentarea solicitărilor, deponentul cererii de recurs, a precizat lipsa pe caz a circumstanțelor atenuante ce ar acorda posibilitatea aplicării dispozițiilor art.90 Cod penal, or, de facto inculpata nu și-a recunoscut vinovăția, refuzând la faza de urmărire penală de a depune declarații.

În declarații, Roic Mariana a fost vagă, mai puțin a explicat circumstanțele scoaterii ilegale din țară și abandonării copilului în străinătate și mai mult a acuzat fostul concubin și tatăl copilului Zaim Victor că chipurile nu-și bătea capul și nu se interesa de copil. Aceste afirmații ale inculpatei sunt în contradicție cu probele din dosar. Inculpata a evitat să explice ce a făcut cu copilul după iunie 2019 după ce l-a scos ilegal din țară fără acordul și știrea tatălui Zaim Victor, ce a făcut anume cu

copilul în Spania că copilul a fost luat de la ea de către autoritățile de asistență socială spaniole în 2020 și de atunci Anastasia încă se află în custodia statului spaniol.

A menționat că, la materialele dosarului este anexată scrisoarea copilului Anastasia pentru tata (anexată prin încheierea instanței din 20.12.2024, protocolară), scrisă în iunie 2024 de ea în spaniolă deoarece timp de 4 ani copilul a uitat limba română. În scrisoare copilul descrie sentimentele sale negative față de mamă, scriind că a fost bătută, întreabă de ce tatăl a permis ca mama s-o ia și ea să fie bătută, scrie că familia care a abandonat-o merită să ardă în iad. În scrisoare se vede că copilul are sentimente negative față de tatăl tot, prin prisma versiunii unilaterale ale mamei despre el, fiind prezentă alienarea parentală (alienarea parentală este rezultatul procesului de manipulare psihologică a unui copil prin care acesta din urmă poate prezenta unul sau mai multe 3 din următoarele caractere: teamă nejustificată, lipsă de respect sau ostilitate față de un părinte sau un alt membru al familiei).

Întrebările avocatului lui Zaim Victor către Roic Mariana referitor la circumstanțele și cauzele luării copilului de autoritățile de asistență socială spaniole și rămânerii Anastasiei acolo au fost respinse în marea parte de instanță ca nefiind relevante, iar inculpata nu a dezvăluie aceste circumstanțe benevol. Instanța nu a elucidat aceste circumstanțe importante. Comunicarea tatălui cu Anastasia, s-a început în luna noiembrie 2024 prin videoconferința cu concursul avocatului lui Victor Zaim și autorităților spaniole. Aceasta va influența negativ și înlăturarea consecințelor traumei psihologice cauzate de mamă propriului copil, făcând-o mai dificilă și mai de lungă durată.

Organele de asistență socială spaniole nu cunoșteau că Anastasia are un tată, drept urmare nu l-au contactat pe Zaim Victor. Procedura de repatriere a copilului în RM, în familie, a început după ce tatăl a făcut investigații proprii, în decembrie 2023 – februarie 2024, a identificat unde este copilul și cu avocatul în februarie 2024 au contactat organele de asistență socială spaniole, iar autoritățile centrale competente din Spania și RM au pornit procedura de repatriere, care este în desfășurare. Informația oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale a RM – anexă la acțiunea civilă, anexată la dosar prin încheierea instanței din 20.12.2024, pronunțată separat.

În opinia apărării, refuzul inculpatei de a expune integral toate circumstanțele, expuneri vagi și fără a-și asuma responsabilitatea pentru cele

comise nu se echivalează cu recunoașterea vinei și căința sinceră constatate eronat de instanță. Inculpata și-a recunoscut vina formal, însă nu a dat declarații complete cu privire la acuzațiile formulate conform art.207 Cod Penal, a dat declarații sub jurământ, care parțial sunt în contradicție cu probele acumulate la urmărire și incomplete, or numai inculpata cunoaște ce a făcut cu copilul în Spania, însă nu spune.

Apărarea relatează că, Roic Mariana nu se caracterizează pozitiv, în materialele dosarului lipsesc acte care să o caracterizeze pozitiv sau în alt mod. Caracterizarea ei pozitivă este o deducție arbitrară a instanței. Faptul că inculpata anterior nu a fost judecată/condamnată pentru alte infracțiuni nu este o caracterizare pozitivă. Totodată, infracțiunea comisă de ea este contra familiei și minorului și este îndreptată nemijlocit împotriva propriei fiice. Dacă în componența infracțiunii date nu era indicat expres obiectul nemijlocit (minorul), în speță ar fi fost prezentă și o circumstanță agravantă prevăzută de art. 77 alin.(1) lit.e) Cod Penal – comiterea infracțiunii cu bună știință împotriva unui minor și de acest fapt urmează să se țină cont.

Totodată, chiar și cu aplicarea amnistiei în final, pedeapsa trebuie să contribuie la corectarea inculpatului și la prevenirea unor noi infracțiuni de către acesta, să fie echitabilă în raport cu infracțiunea săvârșită și să nu genereze un sentiment de nedreptate. Acest sentiment de nedreptate trebuie să fie evitat nu doar în privința inculpatei, ci și a victimelor acțiunilor sale ilegale. Or altfel ar reieși că preocuparea principală a legiuitorului și instanței care aplică legea penală ar fi ca doar infractorii să nu aibă un sentiment de nedreptate ca urmare a individualizării pedepsei, iar aceasta ar fi contrar scopului procesului penal enunțat în art.1 Cod de Procedură Penală – protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni.

Chiar și cu absolvirea de pedeapsă în legătură cu amnistie, inculpata trebuie să aibă un sentiment că i s-a aplicat o pedeapsă justă și nu prea blândă, ca să aibă respect față de lege și să nu comită alte infracțiuni pe viitor, să conștientizeze ce a comis și că astfel de fapte se pedepsesc penal în corelație cu gravitatea faptei. Soluția instanței nu oferă astfel de pedeapsă, ci este o lipsă de respect față de victimă, fiica minoră a inculpatei, tatăl copilului și bunica copilului și încurajează inculpata la comiterea unor noi infracțiuni și sfidarea regulilor de conviețuire în societate în continuare, dat fiind faptul că nu doar a fost absolvită de pedeapsă prin amnistie, dar și i s-a stabilit o pedeapsă minimală posibilă în lipsa temeiurilor legale.

Totodată, deși în motivare se stabilește pedeapsa 3 ani închisoare cu 3 ani de probă, în dispozitiv instanța stabilește 2 ani închisoare cu 2 ani de probă, emițând astfel un dispozitiv contrar motivării date în sentință.

Într-un alt aspect, partea apărării invocă că, neîntemeiat, instanța a respins pretenția reprezentantului victimei, părții vătămate și părții civile minor *****, Zaim Victor din acțiunea civilă privind încasarea cheltuielilor pentru traducerea actelor din română în spaniolă (mandatul avocatului), din spaniolă în română (scrisoarea reprezentantului organelor de asistență socială spaniole Beatriz Moreno Ruiz și scrisoarea Anastasiei Zaim către tată), toate anexate la materialele dosarului prin încheierile instanței din 20.12.2024, una protocolară și una cu emiterea unei încheieri separate. Cheltuielile de traducere a actelor în sumă de 1 020,00 lei au fost probate de Zaim Victor, iar dovada suportării acestora, prezentată de Zaim Victor, a fost anexată la dosar însăși de instanța care a pronunțat în acest sens încheierea de anexare a înscrisurilor din 20.12.2024.

La fel, fiind probată și cheltuielilor de transport 300,00 lei suportate de Zaim Victor pentru transportul avocatului din mun. Chișinău la Judecătoria Edineț sediul Central, prin biletele de călătorie fiind anexate la materialele dosarului prin încheierea din 20.12.2024, separată, drept anexe la acțiunea civilă.

Consideră că, instanța nefondat a admis în principiu acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral cauzat victimei *****, urmând ca asupra cuantumului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile într-un proces separat.

Instanța nu a dat aprecierii celor invocate în acțiunea civilă înaintată, cu motivele de fapt și de drept și cu documentele anexate. Din motivarea sentinței nu este clar de ce instanța consideră acțiunea civilă în această parte neclară, or instanța nu face referire la careva argumente din acțiunea civilă înaintată, nu le combate cu contraargumente, ci doar indică că acțiunea civilă este neclară.

Totodată, luând în considerare faptul că inculpata petrece mult mai mult timp peste hotare, fapt constatat și de organele de drept la urmărire penală (f.d. 59 – datele Poliției de Frontieră a RM), fiind absolvită de pedeapsă, acesta va pleca peste hotare liber, iar probabilitatea încasării unui prejudiciu din contul ei și în prezent este mizeră, însă în viitor, după finalizarea unui proces civil separat, va deveni și mai iluzorie.

Indică că, în contextul circumstanțelor speței, este just și întemeiat ca acțiunea civilă să fie examinată în cadrul procesului penal în cauză, cu pronunțarea

unei hotărâri pe fond, în conformitate cu art. art.219-226 Cod de Procedură Penală. Motivele admiterii acesteia sunt descrise exhaustiv în cererea de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor suportate în procesul penal.

Ținând cont de interesul major al reprezentantului legal părții civile minore de a recupera prejudiciul moral cauzat de inculpată, în interesul copilului minor victimă a infracțiunii comise de inculpată, victima, partea vătămată și partea civilă minoră și reprezentantul său legal au un drept legitim de a primi din partea instanței o motivare suficient de convingătoare care să justifice de facto și de jure soluția instanței de a admite acțiunea civilă doar în principiu fără a încasa suma prejudiciului.

Conform prevederilor art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, *(1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

La data 03 aprilie 2025 referință pe caz a depus inculpata Roic Mariana solicitând respingerea recursului depus de avocatul Capmoale Angela, deoarece este absolut nefondat și contrar prevederilor legale, fără suport de fapt și drept, prin urmare se contrazice cu materialele cauzei penale și circumstanțele atenuante.

Consideră că instanța de fond la stabilirea și aplicarea pedepsei, corect și legal a luat în calcul circumstanțele cazului, a aplicat norma penală.

A menționat că, dosarul penal a fost examinat în procedură simplificată, la cererea sa pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art.364/1 Cod procedură penală, deoarece a recunosc săvârșirea faptelor indicate în ordonanța de punere sub învinuire și circumstanțele expuse în rechizitoriu.

Verificând materialele cauzei în raport cu motivele invocate în recurs şi cu prevederile legii penale, Colegiul penal conchide că recursul declarat de către avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal al părții vătămate minore Zaim Victor, urmează a fi admis parțial, cu casarea parțială a sentinței în latura civilă și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanța de fond, în alt complet de judecată.

De drept, Colegiul reține prevederile:

- art.437 alin.(l) pct.1[4]) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.*

-art. 448 alin. (1) Codde procedură penală, potrivit cărora *judecând recursul, instanța de recurs verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosar și a oricăror probe noi prezentate instanței de recurs;*

- art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. d) Cod de procedură penală în corespundere cu care, judecând recursul instanța adoptă una din următoarele decizii *dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În fapt, Colegiul atestă că, prezenta cauză a servit obiectul examinării ei în fond în temeiul art. 364/1 Cod procedură penală, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpata Roic Mariana în corespundere cu alin. (3) a respectivei norme, prin cererea depusă, contrasemnată de avocatul V.Gordilă, până la începerea cercetării judecătorești, potrivit cărei a recunoscut integral fapta imputată prin învinuirea formulată din rechizitoriu (f.d.188).

Respectiv, chestionând-o pe Roic Mariana în ce privește fapta imputată prin rechizitoriu și cercetând baza probantă administrată pe caz, instanța, prin încheierea protocolară din 13 decembrie 2024 i-a admis cererea reieșind din faptul, că din probele administrate rezultă că fapta îi este dovedită, iar în cauză sunt suficiente date cu privire la personalitatea sa, ce ar permite stabilirea corectă a pedepsei penale, după care a recurs la interogarea inculpatei potrivit regulilor de audiere a martorului (f.d.189).

Ținând cont de faptul, că probele verbale și material scrise, pe care instanța și-a bazat concluziile de vinovăție a inculpatei, detaliat sunt redate în conținutul sentinței, Colegiul conchide inoportun expunerii lor repetate.

Colegiul constată că, sentința instanței de fond nu a fost contestată sub aspectul stabilirii circumstanțelor de fapt ale cauzei și nici în latura încadrării juridice a acțiunilor inculpatei Roic Mariana sentința fiind criticată în latura stabilirii pedepsei penale și acțiunii civile.

Colegiul rezidă că, avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal la părți vătămate minore Zaim Victor prin recurs a solicitat casarea sentinței, invocând dezacordul cu faptul absolvirii Marianei Roic de pedeapsa stabilită, în legătură cu aplicarea art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a

XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, pledând întru aplicarea față de aceasta a pedepsei penale sub formă de 3 ani închisoare, cu excluderea prevederilor art.90 Cod penal.

Astfel, în ceea ce privește dezacordul avocatului-recurent cu soluția primei instanțe în aspectul supra vizat, Colegiul penal consideră că cerința apărării este nefondată, or, instanța de fond just și corect a dispus recunoașterea Marianei Roic vinovate de comiterea infracțiunii prevăzute de art.207 Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa în formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, prin prisma art.90 Cod penal dispunându-se neexecutarea pedepsei sub formă de închisoare aplicată Marianei Roic dacă în termenul de probă de 2 (doi) ani condamnata nu va săvârși o nouă infracțiune şi prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, absolvindu-se Mariana Roic de pedeapsa stabilită, în legătură cu aplicarea art. 2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Respectiv, criticile aduse de către avocatul-recurent Colegiul penal le apreciază ca neîntemeiate, la aplicarea actului de amnistie față de Mariana Roic instanța de judecată s-a conformat prevederilor legii, or, în situația stabilită pe caz, Colegiul penal consideră că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie nu sunt, dat faptului că până la începerea cercetării judecătorești, inculpata Roic Mariana, în prezența avocatului său, Gordilă Vitalie, a înaintat cerere prin care a declarat că recunoaște integral vina pentru faptele indicate în rechizitoriu, solicitând examinarea cauzei în fond, în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, cerere acceptată de către instanță.

În ce privește latura civilă în partea încasării prejudiciului moral, Colegiul penal indică, că potrivit prevederilor art.23 alin.(2) Cod procedură penală, victima unei fapte care constituie componență de infracţiune este în drept să ceară, în condiţiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată şi să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice şi materiale.

Colegiul penal reține, că în temeiul art.219 Cod procedură penală, acţiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputaţiei profesionale nemijlocit prin fapta (acţiunea sau inacţiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. Persoanele fizice şi juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de

legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin: restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală.

Prevederile art.221 alin.(1) Cod de procedură penală reglementează că acțiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătorești.

Potrivit art.221 alin.(2) Cod de procedură penală prevede că, acţiunea civilă se înaintează faţă de bănuit, învinuit, inculpat, faţă de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau faţă de persoana care poate fi responsabilă de acţiunile învinuitului, inculpatului;

Potrivit art.387 alin.(1) Cod de procedură penală, odată cu sentinţa de condamnare, instanţa de judecată, apreciind dacă sânt dovedite temeiurile şi mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acţiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Astfel, potrivit art.384 alin.(3) și (4) Codde procedură penală, sentinţa instanţei de judecată trebuie să fie legală, întemeiată şi motivată.

În conformitate cu art.225 alin.(3), art.220 alin.(3) Cod procedură penală, odată cu soluţionarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acţiunea civilă.

Hotărârea privind acţiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.

Prin noțiunea de *prejudiciu moral* se înţeleg suferinţele psihice sau fizice cauzate prin acţiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparţin persoanei din momentul naşterii sau la bunurile dobîndite prin lege (viaţa, sănătatea, demnitatea şi reputaţia profesională, inviolabilitatea vieţii personale, secretul de familie şi personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor etc).

Art.6 din CEDO reține că, victima trebuie să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încît acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor (cauza Popovici c. Republica Moldova, (Hotărîrea din 27.11.2007 pct.86-87)).

Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 decembrie 2024 acțiunea civilă în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral înaintată de către avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal al părții vătămate și al părții civile minore Zaim Victor, s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile într-un proces separat.

În temeiul art.2037 Cod civil, coroborat cu art.219 alin.(4) Cod procedură penală, mărimea compensaţiei pentru prejudiciul moral se determină de către instanţă în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie al făptuitorului prejudiciului şi de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanţa de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, etc. Hotărârea privind acţiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil. O dată cu sentinţa de condamnare, instanţa de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile şi mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acţiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Colegiul reiterează că, conform art.387 alin. (3) Cod de procedură penală, admiterea în principiu a acțiunii poate avea loc doar „în cazuri excepționale”. Admiterea în principiu a acțiunii civile ar putea crea dezavantaje mari pentru părțile vătămate, care deja au suferit de pe urma infracțiunii. Ele sunt constrânse să lanseze proceduri civile noi pentru a încerca recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune. În acest răstimp, inculpatul ar putea întreprinde măsuri pentru a îngreuna sau face imposibilă executarea eventualei hotărâri civile.

Prin urmare, sintagma „în cazuri excepționale” trebuie interpretată ca permițând admiterea în principiu a acțiunii civile doar dacă justificarea corespunzătoare a prejudiciului moral este greu de realizat în scurt timp și prelungește excesiv de mult examinarea cauzei. Dacă justificarea corespunzătoare este posibilă fără a prelungi excesiv de mult examinarea cauzei penale, admiterea în principiu a acțiunii civile nu poate avea loc, iar instanța urmează să ofere posibilitatea părții civile să justifice despăgubirile materiale pretinse, inclusiv prin amânarea ședinței de judecată.

În așa mod, Colegiul penal menționează că, despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare judicioasă.

Analizând sentința în raport cu materialele cauzei și argumentele relevante din recursul declarat, Colegiul penal constată că instanța de fond, la adoptarea soluției de admitere în principiu a acțiunii civile înaintate în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral, nu a făcut referire la prevederi legale și nu le-a adaptat/analizat la situația concretă din prezenta cauza penală, motiv pentru care sentința va fi casată în acest aspect, cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

Or, instanța de fond nu a dat apreciere despăgubirilor de ordin moral, ce a fost determinată de suferințele suportate de reprezentantul legal al părții vătămate Zaim Victor, precum și părții vătămate *****, cea din urmă fiind victima abandonului într-o țară străină de către propria mamă Roic Mariana, fiind lipsită de tată, bunică și toată familie, aflându-se și-n prezent în instituția de stat spaniolă.

În opinia Colegiului, la stabilirea cuantumului material al despăgubirilor cu caracter moral, instanța nu a ținut cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate părții vătămate *****, reprezentantului ei legal Zaim Victor, raportate la gradul de vinovăție a inculpatei și comportamentul manifestat de ea ca rezultat al faptei comise.

Adițional, la o nouă rejudecare a cauzei instanța urmează a examina obiectiv solicitarea privind încasarea cheltuielilor pentru traducerea actelor din română în spaniolă (mandatul avocatului), din spaniolă în română (scrisoarea reprezentantului organelor de asistență socială spaniole Beatriz Moreno Ruiz și scrisoarea Anastasiei Zaim către tată).

Or, în confirmarea necesităților de traducere a actelor supra vizate, apărarea a motivat că traducerea mandatului avocatului din română în spaniolă a fost

necesară pentru a interacționa cu autoritățile spaniole în custodia cărora ***** se află, traducerea scrisorii reprezentantului organelor de asistență socială din Spania, Albacete și scrisorii Anastasiei Zaim pentru tată a fost necesară pentru anexarea acestor acte la dosar în limba română care este limba de procedură în cauza dată, acte ce urmau a fi luate în considerare pentru soluționarea justă a acțiunii civile și motivelor de fapt și de drept ale acesteia.

Cu atât mai mult că, cheltuielile de traducere a actelor în sumă de 1 020,00 lei au fost probate de Zaim Victor, fiind anexate la lucrările cauzei, precum și biletele de călătorie în confirmarea cheltuielilor de transport în cuantum de 300,00 lei suportate de Zaim Victor pentru transportul avocatului din mun.Chișinău la Judecătoria Edineț, sediul Central.

Respectivele erori de drept, nu pot fi înlăturate la examinarea cauzei în ordine de recurs, pentru a nu agrava situația inculpatei, conform art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, motiv pentru care, odată cu casarea sentinței în latura acțiunii civile, ea va fi returnată în instanța de fond, în vederea verificării suplimentare a acțiunii civile depuse pe cauză și pentru aplicarea corectă a legii.

La rejudecarea cauzei, să se țină cont de prevederile art. 451 Cod de procedură penală, în corespundere cu care procedura de rejudecare și limitele acestei se reglementează de prevederile art. 436 Cod procedură penală, care se aplică în mod corespunzător, alin. (2) a cărui prevede, că indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii pentru instanța care rejudecă cauza, în situația în care starea de fapt rămâne cea care a existat la examinarea recursului.

În conformitate cu art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) Cod procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Admite recursul declarat de către avocatul Capmoale Angela în interesele reprezentantului legal al părții vătămate minore și al părții civile minore, Zaim Victor, împotriva sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 decembrie 2024, în cauza penală privind-o pe **Roic Mariana *****, sentință care se casează parțial, în latura civilă și dispune rejudecarea cauzei, în această parte, în aceeași instanță de fond, în alt complet de judecată.

În rest, în latura penală și cheltuielilor de asistență juridică, se mențin dispozițiile sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 decembrie 2024.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecător: Ghenadie Liulca

Judecătorii: Ludmila Iarmaliuc

Aurelia Andronache